

бібліотечної політики, участь у реалізації обласної Програми розвитку бібліотечних закладів Черкаської області на 2008–2012 роки, проведення експертно-діагностичного обстеження та методичного моніторингу функціонування мережі бібліотек області, надання консультативної та методично-практичної допомоги працівникам галузі.

Багато уваги приділяється науково-дослідній діяльності: дослідженню історії Бібліотеки та книгозбірень області, стану поповнення та збереження фондів, відповідності краєзнавчих інформаційних ресурсів ОУНБ запитам і потребам користувачів, розвитку публічних бібліотек в контексті соціокультурного простору регіону і т. ін.

Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка (перейменована у 2000 році) свій ювілей зустріла як сучасний науково-інформаційний і провідний культурно-просвітницький, науково-методичний центр регіону, депозитарій краєзнавчої літератури, осередок доступу до вітчизняних та світових інформаційних ресурсів. Багатогалузе-вий, різноманітний за своїм типовим складом фонд Бібліоте-

ки складає понад 2,5 млн. прим. документів 40 мовами світу. Понад 1 тис. прим. налічує фонд рідкісних і цінних документів. Послугами закладу щороку користуються більше 40 тис. осіб.

За роки діяльності Бібліотеки змінилося не одне покоління працівників. З пошаною і вдячністю ми згадуємо фундаторів – ветеранів Бібліотеки: Я. Кузьменко, М. Скринську, М. Булигіна, Н. Светашову, І. Мамренко та ін. Їхні традиції продовжують Г. Круглякова, А. Ковтюшенко, Р. Круценко, Г. Козел, Н. Вітавська, Н. Євтушевська, К. Бугасенко, Л. Демченко, Н. Адешелідзе, О. Гаркуша. І сьогодні колектив ОУНБ імені Тараса Шевченка активно і злагоджено веде пошук шляхів удосконалення діяльності, робить все, щоби двері Бібліотеки завжди були відчинені для людей.

За 110 років функціонування Бібліотека здобула авторитет і шану серед користувачів і громадськості, набула суспільної значущості як скарбниця знань, стала важливою складовою інформаційного простору регіону.

ВІТАЄМО!

**ТВОРЧИЙ ПОШУК НЕ ЗНАЄ МЕЖ:
ДО ЮВІЛЕЮ М. СЛОБОДЯНИКА**

У грудні 2009 р. відомому українському вченому-бібліотекознавцю Михайлу Семеновичу Слободянику виповнюється 60 років. Хочеться щиро поздоровити колегу і трохи згадати той шлях, який вже 35 років він впевнено прокладає в царині бібліотечної науки.

Діяльність М. Слободяника – від моменту здобуття вищої освіти у Київському державному інституті культури (1973) і донині – пов'язана з багатьма інформаційно-бібліотечними установами й вищими навчальними закладами, в яких формувалася його особистість вченого, оригінального дослідника й талановитого організатора науки: співробітник відділу НТІ галузевого сільськогосподарського інституту Українського філіалу ДержНДТІ (1972–1978), аспірант Московського державного інституту культури (1979–1981), завідувач кафедри бібліотекознавства і бібліографії Ташкентського державного інституту культури (1982–1985), керівник відділу бібліотекознавства (1986–1992) та директор Інституту бібліотекознавства (1993–1997) Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (НБУВ), директор Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки Української академії аграрних наук (ЦНСГБ УААН; 1998–2000), декан факультету документальних комунікацій і міжнародної інформації Київського національного університету культури і мистецтв (КНУКіМ; 2000–2002), професор Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв (ДАКККіМ; 2002–2007). З 2007 р. він – директор Інституту державного управління та інформаційної діяльності ДАКККіМ.

Михайло Семенович – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної академії інформатизації, автор понад 200 наукових праць, головний редактор журналу „Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія”.

Важко уявити, що цей шлях пройшла людина, яка не збиралася після закінчення Інституту культури працювати бібліотекарем. Та, скоріше за все, потяг до бібліотечної справи, зокрема бібліографії, був генетично визначений. Мати Михайла Семеновича, викладач російської літератури, дуже любила і добре розумілася на бібліографії. Ця пристрасть передалася сину,

і першим професіональним інтересом майбутнього науковця стала галузева бібліографія. Сам М. Слободяник відносить себе до двох наукових шкіл: галузевого бібліографознавства та інформатики, під впливом яких відбулося його становлення як вченого, а сьогодні формується й власна наукова школа.

Де б не працював Михайло Семенович, він завжди був генератором та провідником модерних ідей, ніби готував і запускав механізм, який дозволяв розробленій моделі працювати й далі. Так було, коли він розпочав організацію нової кафедри бібліотекознавства і бібліографії в Ташкентському державному інституті культури. М. Слободяник не лише безпосередньо займався інструктивно-методичним забезпеченням навчального процесу, а й брав активну участь у фаховому обговоренні найбільш гострих і дискусійних проблем організації вищої бібліотечної освіти. Зокрема, незважаючи на несприятливу кон'юнктуру, молодий кандидат наук був чи не єдиним завідувачем кафедри, який наважився підняти бібліотечну громадськість на захист галузевого бібліографознавства, яке на той час вважалося безперспективним.

Під час роботи в НБУВ найбільш суттєвим науковим результатом ученого стало розроблення системно-функціональної моделі наукової бібліотеки, обґрунтування її сутнісних функцій і структури. Під його керівництвом відділ бібліотекознавства розширив сферу діяльності до рівня постановки завдань для автоматизації та наукового забезпечення трансформації бібліотеки в умовах інформатизації. Таке складне й нове для бібліотек України завдання могло бути вирішеним лише в результаті спільної роботи вчених різних спеціальностей. М. Слободяник був активним учасником творчого колективу, який розробив концепцію розвитку бібліотек України, визначив концептуальні засади їхньої інформатизації.

Під керівництвом Михайла Семеновича ЦНСГБ УААН одержала статус наукової установи, що дозволило галузевій бібліотеці перетворитися у науково-інформаційний заклад, в якому були розгорнуті дослідження з широкого кола бібліотекознавчих проблем, почала запроваджуватися сучасна комп'ютерна технологія, здійснювалася активна видавни-

ча діяльність. Працівники бібліотеки отримали перспективи творчого зростання.

Новий етап його діяльності був пов'язаний з переходом на постійну роботу у систему підготовки кадрів. За короткий час праці у КНУКІМ М. Слободяник розробив інформаційну концепцію підготовки бібліотечних кадрів, яка знайшла практичну реалізацію у навчальних планах цього ВНЗ.

Згодом увагу вченого привернула нова спеціальність – «Документознавство та інформаційна діяльність». Працюючи у ДАККІМ, він багато зробив для розробки навчальних планів з цього фаху. За його ініціативою Академія вперше започаткувала підготовку фахівців за спеціалізацією «Документознавець фінансових, банківських і підприємницьких структур». Наступним креативним кроком стало введення у 2009 навчальному році нової дисципліни – «Юридичне документознавство», що зумовлено зростаючою роллю юридичних документів у житті суспільства.

Михайло Семенович – колега, друг, партнер, однодумець багатьох фахівців Національної парламентської бібліотеки України. Його і НПБУ об'єднують творчі плани, участь у конференціях, що проводять наші заклади, довготривала співпраця у редакційній колегії журналу «Бібліотечна планета». Попереду – спільна робота в наукових дослідженнях.

М. Слободяник вміє бути вдячним – людям, з якими працював у різні періоди життя, вченим, які відіграли значну роль у його професійному формуванні, і особливо своїм вчителям, котрі навчили відповідальності, порядності, сумлінності в науковій діяльності, в людських стосунках. Неодноразово і з повагою згадує Михайло Семенович у своїх статтях, публікаціях, виступах імена професорів Л. Амлинського, О. Довгополої, Л. Дубровіної, В. Ільганаєвої, С. Кулешова, Н. Кушнаренко, М. Сенченка, К. Тараканова, Г. Швецової-Водки та інших вчених. Так само щиро бібліотекознавець визнає важливість спілкування зі своїми учнями – докторантами, аспірантами, студентами, яке сприяє його професійному зростанню. Під його науковим керівництвом захищено 11 кандидатських дисертацій, у перспективі – підготовка докторантів і активне залучення до підготовки кандидатських дисертацій наукової молоді.

Михайлові Семеновичу притаманне оптимістичне сприйняття дійсності й активна позиція щодо зміни її на краще. Незважаючи на сьогоднішні розмови про сумнівні перспективи бібліотеки як соціального інституту, особливо в нашій економічно нестабільній країні, він дивиться на майбутнє бібліотек з упевненістю в необхідності їхнього подальшого розвитку, прогнозує їм прекрасні можливості зайняти чільне місце не лише в сучасній, а і в майбутній цивілізації. Адже це єдина соціальна інституція, де сьогодні зберігається наукова, культурна, духовна пам'ять людства у вигляді рукописних і друківаних документів, а нині – і на електронних носіях інформації.

Сьогодні наша галузь переживає непрості часи. За умов відсутності необхідного державного фінансування на перший план виходить „людський фактор“, яскрава творча високопрофесійна особистість. Таким є Михайло Семенович Слободяник. Все, що він робить, – робить із задоволенням, з віддачею, навіть із пристрасною, глибоко розуміючи питання, яким займається, будь-то розробка нової наукової концепції, чи викладацька діяльність або видання журналу, підготовка міжнародної конференції або виступ у шанованому бібліотечному товаристві.

Щаслива людина, яка займається улюбленою справою... І не просто виконує щодня певні обов'язки, а хоче та вміє свою справу розвивати, удосконалювати, захочувати до неї – все нових і нових, таких же завзятих, творчих та енергійних професіоналів. Такій людині дійсно посміхається доля, бо всім, що вона знає, вміє, чого досягла, вона радо ділиться з іншими, залучає їх до свого світу наукових ідей, оригінального мислення, сміливих проєктів... А віддаючи, отримує ще більше. Тому, як відверто зізнається сам ювіляр, якби довелось повторити свій життєвий шлях, він пройшов би його так само. Поталанило йому і в особистому житті – кохана дружина, батьківська гордість – син, друзі, і ... знову ж таки, робота, колеги, учні, творчі плани та безперервний рух уперед.

**Зичимо Вам, шановний Михайле Семеновичу,
здоров'я, удачі й наснаги, аби здійснити
всі творчі задуми і плани!**

Редколегія журналу «Бібліотечна планета»

РЕЦЕНЗУЄМО

ВАГОМИЙ ВНЕСОК В ІСТОРІЮ І ТЕОРІЮ СВІТОВОГО БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА

Пашкова В.С. Національні бібліотечні асоціації, 1876–2008 / Валентина Пашкова. – Х. : Акта, 2009. – 336 с.

ШИРОКЕ залучення бібліотечної громадськості до вироблення державної політики щодо розвитку бібліотечної справи в Україні – характерна ознака розбудови в нашій країні демократичного громадянського суспільства. Цьому процесу, безумовно, сприяє вивчення і теоретичний аналіз світового досвіду. Таким дослідженням, присвяченим вивченню історії та еволюції національних бібліотечних асоціацій світу, є монографія В. Пашкової «Національні бібліотечні асоціації, 1876–2008», що стала першою науковою працею, де здійснено історико-порівняльний аналіз діяльності цих об'єднань та їхньої ролі у професіоналізації працівників бібліотек й удосконаленні бібліотечної справи.

Тема монографії є актуальною з позицій теоретико-методологічного аналізу та з практичної точки зору. Її написання зумовлено потребами науки і практики. Діяльність утвореної 1995 р. Української бібліотечної асоціації, інших асоціацій, котрі формувалися у посттоталітарний період в Україні, потребувала теоретико-методологічного обґрунтування, аналізу досвіду функціонування цих об'єднань, залучення та узагальнення зарубіжної практики.

Монографія В. Пашкової – комплексне дослідження, в якому розкриваються історичні, теоретичні та практичні аспекти такого соціокультурного явища, як бібліотечні асоціації різних країн світу. Ця наукова праця є унікальною не лише для українського бібліотекознавства. Подібного дослідження немає й у світовому бібліотекознавстві. Саме це і робить здійснене дослідження важливим і унікальним.

Структуру монографії чітко окреслено. Автор якісно та вмільно застосовує різні дослідницькі стратегії, загальнонаукові та бібліотекознавчі методи дослідження. В. Пашкова не просто сформулировала фундаментальну дослідницьку базу, але й ввела до наукового обігу велику кількість джерел, раніше не відомих вітчизняним фахівцям: до «Списку використаних джерел» включено 686 назв, переважна більшість яких – зарубіжні.

У першому розділі, визначаючи об'єкт наукового дослідження, автор характеризує професійні асоціації як соціальне явище, аналізує праці фахівців у галузі соціології, психології, економіки,

**Н. Кушнаренко,
В. Загуменна**